

Przedpłata wynosi we Lwowie:

Rocznie 36 koron, — półrocznie 18 kor. — kwartalnie 9 kor. — miesięcznie 3 kor., za przesyłkę do domu dopłaca się 40 halerczy miesięcznie.
Z przesyłką pocztową w państwie austriackim rocznie 48 kor. — półrocznie 24 kor. — kwartalnie 12 kor. — miesięcznie 4 kor.
Z przesyłką pocztową za granicę do całych Niemiec rocznie 50 marek — kwartalnie 12 marek 50 fenigów — do Francji, Anglii, Włoch i Szwajcarii rocznie 80 franków — kwartalnie 20 franków.
Biuro Redakcji „Dziennika Polskiego”: plac Marjacki licza 6 i 7. Telefon Nr. 171.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Numer „Dziennika” kosztuje we Lwowie 10 halerczy.

DZIENNIK POLSKI

wychodzi codziennie nie wyłączając niedziel i świąt o godzinie 8 rano.

Ogłoszenia przyjmują we Lwowie:

Biuro Administracji „Dziennika Polskiego”: plac Marjacki 6 i 7 i wczeskie Biuro dzienników we Lwowie i na prowincji.
W. Widm. pp. Hausmann & Nagel, (Otto Maas, M. Dukes, H. Schalek, A. Oppel's Nachf., Rudolf Maasse i J. Danneberg; w Paryżu: C. Adam 88 rue de Varenne.
Ogłoszenia przyjmują się za opłatą 20 halerczy od jednego wiersza (zobacz drukarnię i druk).
Drukarnia o śladach, zarysach i inne prywatne komunikaty po krótko za jeden wiersz 1 korone.
Przewodni korespondenci 24 i nekrologia 40 halerczy od wiersza.
Zobacz ogłoszenia 3 halerczy od wiersza. Pomieszczenia i sklepy po 2 hal. od wiersza.
Reklamy w rubryce „Nadesłane” 60 halerczy od wiersza.

Przegląd polityczny.

Lwów 13 lutego.

Cywilizacja i postęp! Oto dwa wielkie słowa. dwa wielkie pojęcia. dwa szczytne hasła. pełne treści i siły... niestety tak często wypaczane i nadużywane! Ile w imię tych hasel popełniono nadużyć, bezpraw, gwałtów i zbrodni, o tem mówią nam dzieje nie tylko wieków zamierzchłych, ale kroniki każdego roku, miesiąca i dnia, w których żyjemy. W oczach naszych rozgrywa się wstrętne komedia, w której egoizm stroi się w szatę dobra powszechnego, a najgrubszy materializm przybiera maskę cywilizatora. Zaisie nie daleko odbiegłszy od czasów, w których Krzyżacy nieśli „cywilizację” na naszą ziemię, a awanturnicy-argonauci hiszpańscy i portugalscy do Ameryki. Spójrzmy tylko na te kraje, które uważają się za centrum kulturowego życia — a wystarczy, aby zwątpić! Oto pierwsza Francja, która dziś jeszcze powtarza o sobie, że kroczy na czele cywilizacji! — Cóż się tam dzieje? Żydzi i socjaliści opanowali kraj cały i w imię cywilizacji i postępu gnębią nie tylko wolność słowa, ale wolność sumienia... W tej republice z nazwiska kościół katolicki, kościół, który we Francji jest nawrócony narodowy, bywa wyzywająco przesławdowany: konfiskują nie tylko jego przyrządzone prawa, ale i majątek, używają zawsze na ogólnie narodowe i szlachetne cele. Popatrzmy na Anglię, która jej własni mężowie stanu nazywają „twierdzą wolności”. która z taką troskliwością, często nawet śmieszna, chowa urządzenia parlamentarne i państwowe... ta sama Anglia wszczyna najniesprawiedliwszą wojnę z małą republiką, a zabiorczą swą politykę nazywa — koniecznością cywilizacyjną. I nie tylko rząd, ale całe niemal społeczeństwo pochwała tę wojnę i nazywa ją sprawiedliwą, entuzjastycznie się nią tak, jakby to nie było nowe wydanie polityki Pizarra! A Stany Zjednoczone — czy one może inaczej rozumieją cywilizację i postęp? I tam są one tylko parawanem egoizmu i interesu, mała republika w stosunku do państw innych stała się najzupełniej na stanowisku imperjalistycznym, od czasu zwłaszcza pomyślniej wojny z Hiszpanją. Weźmy Węgry, które z dumą podnoszą swą miłość wolności i niepodległości! Jakże dziwnie brzmią te hasła w ustach ludzi, którzy dorównują Rosji w uciskaniu słowiańskiej narodowości, którzy stwarzają z dzieci Słowaków nowe maziarsko-janczarskie pulki... w imię cywilizacji i postępu.

A oto w środku Europy rozsiadł się wrzód niemiecki: synowie tego narodu nazywają się chętnie narodem myśliciel, narodem dobrych obyczajów i bojaźni Bożej pełnym! Zapomnieli oni już swych walk o wolność, zapomnieli, że mają w swej przeszłości Schillera, Goethego, Klopstocka, Herdera, Lessinga — pamiętają tylko o jednym, o Bismarcku, który brutalnie hasło: „Siła przed prawem”, podniósł do godności dogmatu narodowego, uznanego nawet przez takiego Moltke'a, który nie wahał się swej wiedzy oddać w pomoc bezprawiu. My czujemy na sobie najlepszy skutki tej cywilizacyjnej misji Niemiec, a jakie ona ma cele, o tem informują nas znane już uchwały sejmiku hakatyjskiego w Berlinie. A sejmik ten jest istotnie ciekawy i pouczający, choć nie tylko zawodowi agitatorzy, jak np. Tiedeman i Hausmann, brali w nim udział, ale rozmaici dygnitarze cywilni i wojskowi, pozostający w czynnej służbie.

Z ust przewodniczącego, tajnego radcy Raschdana, dowiedzieliśmy się autentycznie, że organizacja i program działania hakatyjskiego jest dziełem Bismarcka i że w obecnej chwili w sprawie polskiej „rząd znajduje się na dobrej drodze”, że „w ministerstwach skarbu, wyznań i oświaty i spraw wewnętrznych panuje duch inny, dobry, niemiecki!” (Co takie świadectwo, wydane przez naczelnika hakatyjskiego, znaczy, co zapowiada — o tem szerzej się rozpisywać byłoby rzeczą zbyteczną.

Rzecz prosta: że walkę eksterminacyjną przedstawia się nie tylko jako konieczność państwową, ale jako konieczność ogólnoludzką, cywilizacyjną. A jakie argumenty?

Nie zadawano sobie zbytniej pracy w ich wyszukiwaniu: argument najważniejszy to ten, że Polacy są urodzonymi rewolucjonistami, że propaganda polska, czy to w dziedzinie politycznej, czy religijnej, nosi na sobie, zdaniem hakatyjskich, piętno polityki przewrotu. A jakie dowody na poparcie tego argumentu? A no, że Polacy bili się za wolność Francji, za wolność Węgier, Włoch... i nawet za wolność Niemiec. A do tego przybawiają dokumenty czasów najnowszych: oto groźny skarb narodowy w Rapperswilu, który wynosi aż 200.000 franków (niepełna!), no i istnienie „tajnej ligi polskiej”, gotowej do wykonania zamachu rewolucyjnego. Ta śmieszna „tajna liga”, którą społeczeństwo polskie traktuje jako karygodną, ale w gruncie rzeczy śmieszna zabawka, która wydaje się dziecinne manifesty z podpisami i adresami swych członków, która poprostu jest komiczną parodią roboty konspiracyjnej — była silnym atutem w ręku niemieckich hakatyjskich.

Pan Raschdan wykrzysnął wprawdzie oświadczenie, że prasa polska potępia tę ligę, ale dodał równocześnie, że prasa ta potępia nie cel ligi... tylko jej nieistotność w chwili obecnej. Tak skonstruowanymi argumentami i dowodami „przekonał” przewodniczący opinii publiczną w Niemczech, że Polacy są żywiołem rewolucyjnym, który w interesie całej Europy powinien być niszczonej, nie ogłuszonej i męczony wprawdzie, ale — o ironio! — prawem! Cały szereg uchwał, wyzywających rząd do wydania ustaw wyjątkowych przeciwko Polakom, to rozdrobniony na części wyraz „Ausrotten” — w imię... cywilizacji i postępu. Bo tu stworzono sobie dla usprawiedliwienia cały system filozoficzny, który pojęciem cywilizacji i postępu dał nową podstawę, w teorii o więcej i mniej wartych narodowościach i rasach.

Mniej warty naród ustąpić musi, choćby go gwałtem pozabawili egzystencji, nie dla zadośćuczynienia żądzy roboczej silniejszego, ale dla względów cywilizacyjnych i kulturalnych! Taka filozofia usprawiedliwi najhulajniewniejszą zbrodnię, czy ona dokonywa się w Afryce, Azji czy Europie! My ten system znamy doskonale: był on podstawą tej cywilizacji, jaką nam kiedyś nieśli Butechany i Kara Mustafy, Chmielnicy i Gustawy, Katarzyny i Aleksandry, wielkie i małe Fryce, Metternichy i Schmerlingi. Jaką nam niosą też ich godni następcy. Ale obok urzędowej filozofii, urzędowej etyki i urzędowej logiki, istnieje popęd ogólnoludzki, który acz powstrzymywany i krepowany, zwycięża w stanowej chwili. W tym popędzie ludzkości do rozwoju i uszlachetnienia się leży siła postępu, więc nie zatamujmy i nie zgnośmy prawdziwej cywilizacji ani socjaliści z nad Sekwany, ani kramarze z nad brzegów Tamizy, ani żołdactwo obozowe nad Sprewą. Zwycięży prawdziwa cywilizacja i prawdziwy postęp, a ci, którzy śnią się dziś fałszywie zwać jej apostołami, zginą pod gruzami swej sztucznej budowli.

Kartele.

Luty rozpoczął się pod znakiem kartelow, a co za tem idzie, podwyższenia cen całego szeregu artykułów. W ciągu pierwszych dni lutego powstało kilka karteli. Oto ich spis:

1 lutego: Zgromadzenie fabrykantów grubego papieru („Patent-Packpapier”) uchwala podwyższenie o 5 procent.

1 lutego: Walcowanie cynku w Austrii i Węgrzech podwyższa ceny blachy cynkowej o 4 korony na 100 klg.

1 lutego: Kartel producentów nafty podwyższa cenę rafinady o 1 koronę na 100 klg. Przed kartelem galicyjską naftę notowano 14 do 15 zł., obecnie 40 do 41 koron.

1 lutego: Walcowanie blachy żelaznej podwyższa cenę o 1 koronę na 100 klg.

1 lutego: Głównie żelaza podwyższają cenę tak zwanego „Commerzguss” o 1 kor. na 100 klg.

Tekla, na miłość Boga — zawołał od progu — chętnie się przeziebię!
Olesiu! proszę cię — odrzekła niecierpliwie — jestem cierpliwa.
— Ależ, pani ty moja najdroższa — rzekł głosem błagalnym, przyklekając przed żoną — ani słowa nie powiem, tylko opusć to okno, pozwól, niech zamkne.
Tekla, na widok kłęczącego przed nią męża, zamknęła oczy, wyprężyła się cała, jakby pod wpływem okropnej boleści i dwie tzy gorące zbiegły jej po twarzy.

Trwało to sekundę, odwróciła się szybko, rozebrała się i wskoczyła do łóżka.

— Nigdzie, nigdzie samotności nie znajduję chwili, aby myśli swe zebrać — mówiła do siebie.

Pan Aleksander postąpił jeszcze chwilę przed oknem, a potem, na palcach stąpając, siadł na swoim łóżku i patrzył na żonę, która wnet, jak mu się zdawało, zasnęła.

Mijały godziny, była już północ, a Tekla leżała wciąż w niezmienionej pozycji, leżała na wznak i oczy miała zamknięte. Pan Aleksander starał się wszystkie ruchy jej twarzy wysledzić, lecz nie dostrzegł nic: Tekla leżała spokojnie, z obojętnym wyrazem twarzy, tylko rysy były cokolwiek ściągnięte, znamionując cierpienie.

Oddech był zupełnie swobodny i równy — dotknął lekko jej rękę, nie drgnęła, trochę rozpalona zdawała mu się być dłoni.

1 lutego: Fabrykanci świec podwyższają cenę o 4 kor. na 100 półkilogramowych pakietach.

1 lutego: Fabrykanci mydła podwyższają cenę mydła zwykłego o 4 korony na 100 klg.

2 lutego: Cerezyzna idzie w górę o 12 kor. na 100 klg.

2 lutego: Fabrykanci kwasu karbolowego podwyższają cenę o 100, mówią sto procent.

2 lutego: Garbarnie podwyższają ceny odpadków skórnych („Abfallleder”) o 5 do 8 koron za 50 klg.

3 lutego: Fabrykanci bielizny i konfekcji płóciennej podwyższają cenę o 90 procent.

3 lutego: Fabrykanci kleju podnoszą cenę o 2 kor. na 100 klg.

4 lutego: Fabrykanci płótna w Zwittau uchwalają znając warunków sprzedaży, co równa się znacznemu podwyższeniu ceny; w ślad za nimi idą fabrykanci tejsze galezi w innych okolicach.

5 lutego: Węgierscy fabrykanci spirytusu tworzą kartel dla sprzedaży swego produktu po wyższych cenach.

6 lutego: Fabrykanci lepszych gatunków papieru („Feinpapier”), którzy przed kilku tygodniami podnieśli cenę o 5 procent, podnoszą je o dalsze 3 procent.

Jak na jeden tydzień, to chyba dość, szczegółniej, jeśli weźmie się na uwagę, że spis ten zrobiony jest tylko z doniesień dziennikarskich, a nie wszystkie podwyższenia cen, z powodu utworzenia kartelów bywają ogłaszane publicznie. Cały szereg dalszych jawnych, lub tajnych kartelów jest w toku. Tak, że z całą pewnością stwierdzić można, iż nie jest to akcja odcierana, ale przedsięwzięta na szeroką skalę i zresztą kierowana przez Związek przemysłowców.

Korespondent wiedeński „Czasu” pisząc o tem mnożeniu się kartelów, czyni dwa pytania. pierwsze: jak na tej akcji wyjdzie Galicja; drugie: czy jest to akcja ustawą dozwolona i czy rząd jest wobec niej bezsilny. Na pytanie to zaś odpowiada w następujący sposób:

Co do pierwszego pytania, mimowoli nasuwa się westchnienie Heinego: „Wenn es Thaler regnen würde, so kriegete ich davon doch nur die Löcher im Kopfe”. Nie myślę wszczętym zasadniczej polemiki za, lub przeciw uprawnieniu ekonomicznemu gospodarki kartelowej, nikt jednak nie zaprzeczy, że w pewnych warunkach kartel, dla konsumentów nawet dociechliwy, dla ogólnego gospodarstwa krajowego bardzo być może korzystny. Jeśli na przykład obliczymy, ile galicyjscy konsumenci nabyli płacy wskutku kartelu więcej, z drugiej zaś strony przeciwstawimy, ile pieniędzy wechodzi do Galicji przez ten kartel z zewnątrz więcej, jak dawniej, to dyferencja tych cyfr da nam obraz korzyści, względnie szkody kartelu, ze stanowiska gospodarstwa krajowego.

Co do Galicji jednak, powyższy spis wykazuje nam nienal szkodę. Oprócz nafty, nie ma tam ani jednego artykułu w znaczniejszej ilości z Galicji eksportowanego, kartel zaś spirytusowy obejmuje wyłącznie fabryki, a nie gorzelnie rolnicze. Nadto kartele dają skartelowanym fabrykantom możność i siłę do tłumienia kielkującego w Galicji przemysłu. Najlepszym tego dowodem jest kartel cukrowy, który uwiad uzyskać w zachodniej Austrii dla cukru wysłanego do Galicji taryfy wręcz eksportowe. W rezultacie jesteśmy więc wobec przemysłu austriackiego konsumentami i jako tacy opłacamy wyższe ceny, nie w zamian nie uzyskując. Ima byłaby rzecz, gdyby równolegle i w związku z tolerancją wobec karteli, rząd czynił chwał cokolwiek dla naszego eksportu, a więc dla podniesienia wartości zboża i młewa, drzewa, spirytusu i t. d. Kraj rolniczy ma więc w ten sposób większy zysk z rolnictwa i przemysłu rolniczego, dopiero byłby w stanie opłacić wyższe ceny zachodniego przemysłu. W tej sprawie, jako czysto ekonomicznej, rozstrzygająca być może tylko zasada „do ut des” i nie powinniśmy się jej wystrzeż. Jeśli wyższe wymagania rolników zachodnich i inne powody skłaniają fabrykantów do kartelowania się celem uzyskania wyższych cen i zysków, a my mamy opłacać wyższy „standard of life” tak rolnikowi, jak i fabrykanta zachodniego, to musimy z drugiej strony żądać wyższych cen za nasze produkty rolnicze, ażeby nasz rolnik i producent ponieśli mogli te zwiększone ciężary. Dlatego też sądzę, że uległość naszej reprezentacji wobec kartelowych zapędów nie powinna być bezwarunkową.

To naprowadza znowu na odpowiedź na drugie pytanie, mianowicie czy ze stanowiska ustawodawstwa państwowego kartele są naruszalne lub nie. Zamiast odpowiedzi, przytoczę tylko dwa konkretne wypadki. Kiedy Bank hipoteczny, nabywszy fabrykę cukru w Tlumacu, rozpoczął konkurencję z kartelem cukrowym, skartelowane fabryki wydały swoim reprezentantom w Galicji polecenie bojkotowania każdego kupca, który w Tlumacu kupił chociażby centnar cukru. Zważywszy, że Tlumacz nie wyrabiał jeszcze wszystkich gatunków, kupcy zatem do stosunku z tą jedną fabryką ograniczyć się nie mogli i Tlumacz nie mógł zbyć ani jednego wagonu cukru. Otóż prokurator państwa we Lwowie dopatrzyła się w owej groźbie kartelu zbrodni gwałtu publicznego i przeciwko kartelowi, względnie przeciwko reprezentantom firm skartelowanych, wytoczyła w tym kierunku śledztwo karne. Swoją drogą w międzyczasie fabryka tlumacka przeszła na własność kartelu, a w następstwie, kiedy brakło poszkodowanego „końce poszły w wodę”.

Z tego przykładu wynika, że i na kartel są sposoby.

Anglia a Abissynja.

Niepokoje Anglii w południowej Afryce zwróciły ogólną uwagę na wszystkie te państwa, które z powodu swej zależności lub stosunków swoich do Anglii, mogłyby się stać dla niej niebezpieczne. Mniemano np., że z kłesk Anglii mogłaby skorzystać Abissynja i natrzeć na stanowisko Anglików, zajęte przez nich w dolinie górnej Nilu. W sprawie tej nadeszły do Zurychu bardzo ważne informacje od inżyniera szwajcarskiego luga, który jest mężem żulania Menelika. Piszę on: „Ze strony francuskiej rozgłaszano w ostatnich czasach, że Menelik skorzystał chęć z obecnego kłopotu Anglików w Transwale i zamierza uderzyć na kraje położone nad Nilem, aby odzyskać dawne prowincje abissyńskie, które w roku 1884 stracił w wojnie z Mahdim. Gdyby Menelik swego zamiaru dokonał, musiałby przez nich w konflikt z Anglikami. Pogłoski te atoli są zupełnie fałszywe. Wprawdzie na początku wojny transwalskiej znalazły się duchy usłudze, które chciały skłonić Menelika do korzystania z niepowodzeń angielskich, ale Menelik stanowczo sprzeciwił się temu, aby napadać na tły swych przyjaciół.

Przez tę odmowę francusko-rosyjska dyplomacja poniosła klęskę, ale położenie jej stało się jeszcze bardziej złe, gdy Anglia zapowiedziała, że wyszła do Abissynji specjalne poselstwo. Przybyło ono w istocie w połowie listopada do pałacu Menelika i przyjęte zostało z wielkimi honorami. Menelik z członkami poselstwa odbył kilka poufnych narad, poczem poselstwo, odjeżdżając, zabrało ze sobą mnóstwo podarunków dla królowej Wiktorji, ofiarowanych jej przez Menelika. Z tego faktu wnioskować można, że rezultat tych narad był dla Menelika bardzo pomyślny. Z przykrością więc posłowie francuski i rosyjski musieli stwierdzić, iż niebezpieczny dla nich wpływ Anglii, o którym myśleli, że ostatecznie raz na zawsze ustanie, znowu wrzósł silnie.

Menelik jest wogóle przeciwny każdej wojnie i chwyty za broń tylko wtedy, jak będzie sam zagrożony. Wielką wagę przywiązuje on do ukończenia budującej się kolei Drebhitul — Harrar, której to bowiem może w istocie przynieść wielkie korzyści Abissynji. Obecnie połączone Harrar z Drebhitulim linja telegraficzna.”

Dalej luga pisze, że już w październiku chciał pojsć na urlop i pojechać do Szwajcarii, ale wówczas właśnie nadeszła wiadomość, iż do Abissynji przybędzie poselstwo angielskie i Menelik zatrzymał luga prosząc go, by był obecny przy przybyciu Anglików. Wskutek tego luga wyjechał na urlop dopiero 10 stycznia i w drugiej połowie lutego przybędzie do Zurychu, gdzie spędzi kilka tygodni.

luga pisze także, iż Menelik zaniechał swego zamiaru pojeżdżania na wystawę paryską, raz z powodu wysokich kosztów, jakiegoż podróz ta pochłonęła, a powtórze dlatego, że dłuższą nieobecność jego w kraju mogłaby skłonić rywalizujących ze sobą „rasów” do wzniecenia w kraju powstania.

Ratonerosi madryccy.

Bandytizm doszedł obecnie w Hiszpanji do rozkwitu. Kradzieże i rabunki są tam na porządku dziennym: dobrze zorganizowane bandy kryją się w pieczarach gór i od czasu do czasu lupia wsie i miasta, ha nawet stolicę kraju, Madryt. Policja jest, jak dotąd, wobec tych chętelnych rabusiów — bezsilna. W jasny dzień zlatrzają się własnania do banków w rozmaitych okolicach stolicy. Oczywiście operują całe tuziny hand złodziejskich.

W Madrycie istnieje banda, której członkowie spacerują po dachach i przecinają druty telegraficzne i telefoniczne, prowadząc formalny handel drutami. Bozustannie zachodzą wypadki, że nagle połączenie telefoniczne nie dopisuje, poczem wykazuje się, że sprawcami nieporządku byli złodzieje. Są tak zuchwali, że nawidzili nawet dom prezesa Sylveli i zabrali mu drut telefoniczny w chwili, gdy właśnie wydawał bardzo ważne instrukcje swoim ministrom. Jak wytropie takich złodziei? Chyba trzeba będzie porozmieszać na dachach policjantów!

Madryt cały kulał się niedawno ze śmiechu z powodu zuchwałej sztuczki rabusiów, którzy wywiedli w pole policję. Oto komedia rzeczywistości.

Z publicznego placu w Madrycie skradziono pewnej nocy kołosalny bust z brązu słynnego Pontejosa. Nikt nie umiał sobie wymyślić, jakim sposobem złodzieje uwieźli taki ciężar. Musialo ich być conajmniej pół tuzina i to zaopatrzonych w drabinki. A przecież na placu tym stoi gnach odwachu policji, która chyba coś słyszeć musiała... To też nie dziwnego, że cały Madryt drwił niemiłosiernie z policji, a gazety szłyły wierszem i prozą. Co najlepsza atoli, olbrzymi bronz znalazł się po trzech dniach na swym postumencie i policja znowu nie nie słyszała i nie widziała, jakim sposobem figura wróciła na swoje miejsce!

Ala prawda wyszła, jak oliwa na wierzchu, Pontejosa skradziono istotnie, a złodzieje sprzedali go pewnemu handlarzowi, u którego odkryli figurę ajencji policyjnej i chęć zatuszować całą historję, potajemnie ustawili ją na placu w ciemnej nocy.

„Ratonerosi”, czyli „szczury” Madrytu działają zwykle w nocy, w sklepach podziemnych, kloakach i t. p. Stamtąd przedostają się do suterenu domów, kradną kartofle, drzewo, węgle, poczem zwiżdżają wyższe piętra. Policja ściga ich często w głębi kloaków, ale dwunożne „szczury” wymykają się łatwo.

Najnowsza komedia złodziejska odegrana przez „ratonerosów” miała przebieg następujący:

Pewnego wieczoru o zmroku przybyło trzech ludzi w mundurach czystościeli ulic, na ulicę „del Carmen”: zatrzymali się przy otworze „kloaków „alcantarillo”, znajdującym się tuż przed wspaniałym sklepem biżuterji, dawaj „rohotnic” spuścili się w sklep po drabinię, jeden pozostał na straży; około otworu zgromadziła się liczna publiczność, tymczasem go trzech przyskoczył do sklepu złodzieja, spuścił żelazną żaluzję, zamykając tym sposobem w ciemności cały personal sklepu, rozbił okno wystawowe, nalałował wódek pełen kosztownościami, podał go towarzyszyom, czekającym w kloace i sam spuścił się w dół oprowadzić.

Publiczność osłupiała, nie mogła się ruszyć, a gdy wreszcie obejrzała się za policję — szczury zniknęły w podziemiach.

Listy z kraju.

Myślenice 12 lutego. (Zbiornica z tancerzami).

W dniu 12 lutego odbył się w Myślenicach staraniem obecnego komitetu miejscowego zabawa z tancerzami na dochód projektowanej Ochotnicy dla dzieci. Ogólne zainteresowanie w miasteczku i okolicy i gorliwe usiłowania komitetu, który czyni energiczne starania około urządzenia tej zabawy, zapowiadają jej znaczny sukces i powołanie do życia dawnych tradycyjnych zabaw myślenickich. Na czele komitetu stał były marszałek powiatu myślenickiego, dr. Adelman.

Podwólkosza 12 lutego. (Wierzeźka z tancerzami). Staraniem urzędników kolejowych w Podwólkoszach odbył się dnia 10 lutego wieczorek z tancerzami na dochód kolonii wakacyjnych w Tuchli. Wspaniale przystrojona sala — za co, nawiasem mówiąc, należy się wznieć tutejszemu naczelnikowi stacji.

34)

UBOGA PANNA.

POWIEŚĆ

Stanisława Pileckiego.

Herbatę nalewała z pospiechem, jakby ją coś gnało; to myślała przebiegały przez jej głowę tak tłumnie; nieśmiały się jej słowa w ustach, wymawiała na wspan wyrazy, śmiała się ze swych pomyłek głośno, nienaturalnie, lica coraz silniej gorzały.

Zauważył ten stan jej Wodoski i dobre stad dla siebie wróżyć wyciągał, lecz zauważył także Siderski i coraz większy nim niepokój owładał.

— Ona chora widocznie — mówił do siebie.

Dlatego też wnet po herbatce naleygał, aby poszła spać i postawił na swoim. Pan Kazimierz nie miał ani chwili czasu, aby mógł jej słowo na osobności powiedzieć, wreszcie oddaje dobranoc... szepnął tylko, rzuciwszy znaczące spojrzenie:

— Do jutra!

Wróciwszy do siebie, Tekla odczytała list przyjaciółki po raz wtóry i zrozumiała walkę wewnętrzną, która nią miotala dzień cały. Rozwrała gwałtownie stank i cisnęła go na ziemię, łowiąc oddech, którego jej brakło: otworzyła okno i stała dość długo, patrząc w gwiazdy bezmyślnie. W taką chwilę nadszedł mąż.

Wreszcie zaczął się uspokajać, położył się sam, ale nie spał, świecił palik przy łóżku i czytał gazetę czas jakiś. Jednak i jego ciał, zmęczone ranem wstawaniem, ruchem całonocnym, dopominało się swych praw: osuwała mu się głowa po rzyz kilka, wreszcie upadła na poduszki zupełnie i zasnął.

Tej chwili wyzekiwała Tekla. Podniosła się lekko na posłaniu, przypatrzyła się mężowi, widziała, że twardo śpi, zgasiła świecę — nie przebudził się.

Wstała więc cicho, narzuciła strój poranny na siebie i wyszła do salonu.

— Sama wreszcie! — zawołała z radością, otwierając okno i siadając przy nim.

Noc była ciemna, tylko gwiazdy błyszczały, ale było też ciepło i cicho w naturze. Świeżość owiała jej lice, a ucha jej dochodziły różne noce odgłosy. Tam gdzieś na łąkach skrzęcały żaby, w ziołach się odbywały przepiórki, turkuć zdaleka brzęczał głosem doniosłym.

Trzebaż wejść w siebie... jak mi radzi Maryś — wyszeptwała Tekla z ironią.

I pobiegły jej myśli do tych cudnych widoków nad morzem Śródziemnym, które Wodoski gniazdami miłości nazywał. Zdawało jej się, że widzi te kraje gorzyste, te palmy, te egzotyczne rośliny i widzi siebie na ramieniu Kazimierza, ukrytą w północniu.

— Dlaczego w północniu? — pyta siebie.

— Bo to wstyd i hańba — szepce jej głos jakiś.

I oczy dłonią zakryła, a myśli w inną stronę pobiegły.

Widzi swą podróż posłubną, czułą opiekę męża, te suną zawsze pracę usilną, te niezmienną troskliwość. Widzi, jak mąż szalem jej otula, widzi go na kolanach przed sobą.

I wezbrały w niej gwałtowne uczucia, zerwała się z siedzenia, stanęła w oknie, opierając się rekoma o krawędź i w duszy jęknęła:

— Jaka ja niewdzięczna!

Ala znowu w tej chwili z innej strony zabiegły ją pokusy. Widzi przed sobą piękną twarz Wodoskiego, jego palące oczy, jego usta uśmiechnięte, jego czoło wyniosłe: zda jej się, że tylko z nim będzie prawdziwie szczęśliwa, że tylko on jeden ją zrozumie.

I znowu czuje swą słabość, swoją bezsilność, nogi odmawiają jej posłuszeństwa, klęka wreszcie na ziemi, opiera łokieć i czoło na oknie.

Kłęcz, jak do modlitwy, ale usta nie wy-mówić nie zdolne, ani serce wznieść się ku niebu. Uciucha wszystko dokola, ustaje muzyka nocnych śpiewaków — nie słychać nic.

W tem z przyległego pokoju, który był niedgdy gościnny, a dziś służy za mieszkanie dziecka, dobiegło echo kaszlu i płaczu.

Zerwała się Tekla na równe nogi i szybko do pokoju dziecka pobiegła.

To było chyba złudzenie? Marysia śpi i równo oddycha: ułanka śpi także twardo. Tekla światło zapala, zbliża się do łóżeczka, aby zobaczyć, czy nie gorąca główka, czy co nie dolega maleństwu.

Ale nie nie znalazła, cohy ją niepokoić mogło. Patrzy tylko na te lica małe, niewinne i przychodzą jej na myśl słowa poetki:

Jasna główka dziecka
Będzie mi opieką.
Dziecko ukochane
To pewny obrona!

Ukłęka Tekla przy łóżeczku: po liu spływają obite potoki zbawiennych łez.
Dostrzeżę krzyż, jedną pamiętkę po rycejskich pradziadach jej ojca i wlepią w niego wzrok pokorny, zbolaly, posyla nieme modlitwy do nieba, za ostrzeżenie, za ratunek.

Pozostała czas jakiś w niemej ekstazie, zapomniawszy o wszystkim, co ją na ziemi otacza, oprócz swojej drogiej dziewczyny.

Wreszcie zabielił się firmament, gwiazdy powoli zgasyły, jutrzienka zabarwiła horyzont. Tekla głowę na krawędź łóżeczka opuszcza.

Słońce weszło i znalazło ją w tej samej postawie. Uspokoił się jej duch, usnęła zmęczona.

(Dokończenie nastąpi).

p. Arnoldowi — napelnili tak tutejsi jakoteż i goście z zakordonu chętni tańca i rozrywki. Dodac również należy, że zaszczyli nas swem współuczestnictwem w zabawie Lwowianie, Szczepowianie i Tarnopolanie. Wieczorek pod każdym względem ukał się znakomicie. Do kadryla stanęło 50 par, jak na Podwołoczyska cyfra niezwykła.

Wodzirce p. W. i p. P. wywiązali się ze swego zadania ku ogólnemu zadowoleniu. Oprócz wspomnianych prowadził mazura oficer ze Zbrucza, który dał nam sposobność zobaczenia kilku ładnych, a nieznanych nam figur. Tańczono z werwą przy dźwiękach muzyki 55 pp. Było tyle pięknych par, że każdy korzystał z danej sposobności, by nie uronił ani jednej chwili tak mile spędzonej — bo ze smutnem westchnieniem każdy witał nadchodzący brask — sygnał powrotu do domu. Do białego mazura stanęło jeszcze 35 par. Misternie sporządzone karnekie przypominały nam każdą chwilę, że hawimy się u gościnnych pełnych życia i ruchu kolejarzy.

Kasa dopisała znakomicie, bo znaczna kwota wysłana została do kasy w Tuchli.

Tarnopol 11 lutego. (Wykłady uniwersyteckie powozeczne). Niezwykle pociesającym objawem w naszym życiu umysłowym jest ogromne zainteresowanie się Tarnopolan wykładami uniwersytetu powozeczne, na którego czele stoi nasz poseł. radca dworu dr. Cwikliński. Szczególna wdzięczność należy się kierownictwu — za dobór prelegentów, tym zaś ostatnim za wybór tematów, interesujący i zajmujący sposób przedstawienia rzeczy. I tak ostatni tj. czwarty z rzędu wykład dr. Schönbeta pt. „Ogrony świata roślinnego”, zgromadził przeszło 400 osób, które z zapartym oddechem słuchały treściwych, jasnych, a barwnych opisów ze świata roślinnego i podziwiali ogrom olbrzymów egzotycznych i przedpotopowych. Z niecierpliwością oczekujemy (a przedewszystkiem panie nasze) dwóch jeszcze i niestety dwóch tylko wykładów, zapowiadanych na następne niedziele.

KRONIKA.

Pamiętajmy o gimnazjum cieszyńskim.

Djarzud lwowski. Środa 14 lutego.

Powszechne wykłady uniwersyteckie. Dziś odbędą się następujące wykłady: w instytucie fizjologicznym, ul. Piekarska 52, od godz. 1/8—1/9 dr. Beck: „Krazenie krwi i oddychanie” (z demonstracjami); w instytucie chemicznym, ul. Długosza 6, od godz. 1/8—1/9 dr. Niemczyński: „Chemia nieorganiczna cz. I” (z demonstracjami).

Teatr hr. Skarbka: „Potega ciemnoty”. sztuka. Początek o godz. 7 wieczorem.

Kalendarz. Środa (14): Walentego. Wschód słońca o godzinie 7 minut 17, zachód o godzinie 5 minut 13.

Bal prasy. Biuro komitetu balu prasy funkcjonować będzie we wtorek d. 13 i w środę d. 14 bm. od godz. 12 w południe do godz. 7 wieczorem w sali bibliotecnej Kasyna miejskiego.

Mianowania. Ministerstwo handlu zamianowało starszego oficjale pocztowego Augusta Dąbrowskiego w Zaleszczykach, zarządcą pocztowym w Oświęcimiu. — Namienictwo poruczyło inżynierowi Kamierzewskiemu Ajdukiewiczowi aż do dalszego zarządzenia funkcje komisarza nadzoru kotłów parowych dla miasta Lwowa i powiatów: lwowskiego, bobreckiego, gródeckiego i jaworowskiego.

Minister oświaty mianował adjunkta prokuratora skarbu dr. Antoniego Zolla, koncepcistą ministerjalnym w ministerstwie oświaty.

Izba handlowa i przemysłowa we Lwowie, odbędzie w środę, dnia 14 lutego r. b. o godz. 5 popołudniu dalszy ciąg I plenarnego posiedzenia, w sali posiedzeń p. Halicki 1. 10.

C. k. purytanie. Znany we Lwowie zakład artystyczny p. Klimkiewicza przy ul. Karola Ludwika umieścił wczoraj w oknie wystawowym najnowszą premię Tow. sztuk pięknych we Lwowie, przedstawiającą w słońcu wykonanej kopii ostatnie arcydzieło Siemiradzkiego. „Dirce chrześcijańska w cyrku Nerona”. Kopja tego obrazu, który obiegił już cały prawie Europę i wszędzie zyskał jak najwyższe uznanie, nie podobała się „czujnemu” oku naszej policji, która upatrzyła w nim występek przeciw obyczajności publicznej i poleciła obraz usunąć z wystawy. Wiadomość o tem obiegła wczoraj cały Lwów i wszędzie wywołala wybuch szczerzego śmiechu z powodu tego wielkiego purytanizmu naszej c. k. policji. Biedny Siemiradzki nie marzył o tem, iż kopja jego arcydzieła ulegnie konfiskacie, zarządzonej przez policję lwowską. Zamiast ustawiać z wystawy takie obrazy, lepiejby zrobiła nasza policja, gdyby poddała ostrej rewizji niektóre podrzędniejsze handly papierów i obrazów w których młodzieży szkolnej sprzedają za drogie pieniądze lichy pornograficzne fotografie, które z pewnością więcej szerszą zepsucia, niż naga postać, Dirce na obrazie Siemiradzkiego.

Du sublime au ridicule il n'y a, qu'un pas; udowodniła to lwowska policja swym purytanizmem.

Napad w biały dzień wykonal wczoraj nie-wykryty dotychczas jakiś rzeźmieszek, na panią Emilię Górską, w chwili, gdy przechodziła placem Bernardyńskim. Rzeźmieszek uderzył ją całą siłą w pierś kulakiem, a gdy ta straciła na chwilę przytomność, wyrwał jej z kieszeni pulares z pieniędźmi i zbiegł. Rzeźmieszek był ubrany w kurtkę szarą i popielatą dziołkę.

Falszywe „halerze” znowu krąży po Lwowie. Policja w ruchu za fałszerzami. Podobno pokątna mennica znajduje się ma na Zamarstynowie.

Tajemnicza sprawa. Z przyczyn, trzymanych w tajemnicy, aresztowany został wczoraj na polecenie sędziego śledczego p. Kosowskiego, dyktarusz namiestnictwa p. F. H.

Truciciel? Niejaki Franciszek Schechter oskarżyl wczoraj na policji swego współlokatora Michała Pieczarskiego, że ten z zazdrości o jakąś dziewczynę miał wrzucić do jego kawy truciznę. Ze względu, że podejrzenia Schechtera zdają się być prawdziwymi, osadzone na razie, zanim śledztwo dokładnie sprawę zbadła, oskarżonego Pieczarskiego w aresztach.

Pokątny pisarz Józef Barb, urzędujący w jednym z szynków pod ratuszem, zgłosił się wczoraj na inspekcję policyjną z oskarżeniem, że niejaki Jan Rewej namawiał go, aby na książkę służbową, znalezionej przez niego „wyskrobał” nazwisko właściciela a wypisał jego. Zarządzone za Rewejem poszukiwania były bezskuteczne, gdyż ten znikarko-wawszy, co się święci, w czas ze Lwowa umknął.

Firma Jana Litwińskiego, który oszukując działalność — o czem donosiliśmy — przerwała policja lwowska, miała prócz pana K. jeszcze je-

dnego współnika, godnego, aby nim zaopiekowały się władze. Stało się to wczoraj; czciogodna ta osoba nosi nazwisko St. Galarewicz. Śledztwo, prowadzone energicznie w sprawie oszukającego biura pośrednictwa, wykryło, że ważną tam rolę odgrywał p. Galarewicz. Między innymi właśnie on miał udawać dyr. Lazarusa, gdy chodziło o tumanienie stron, że ich starania o posadę są na dobrej drodze. Wogóle sprawa ta zdaje się mieć większe rozmiary, niż się w początku zdawało. Śledztwo z każdym dniem odkrywa nowe ofiary, które szanowna spółka wyszukiwała. Wczoraj wyszła na jaw znowu ładna sprawak uwiecznionych: okazało się, że wyłudził oni w bardzo rafinowany sposób 100 zł. od panny Wandy Ksiezikówny.

Lokaj w garniturze swojego pana. Lekarz lwowski dr. Padalewski, wszedłszy wczoraj o godzinie, w której go zwykle w domu nie ma, do swojego pomieszkania, miał przykrą niespodziankę. Przed lustrem, krygując się, stał jego lokaj Michał, ubrany, jak grybby nigdy nie, w garnitur pana doktora. Przechywyconego na gorącym uczynku Michała — nazwisko jego Bystrzycki — aresztowano. Przy rewizji okazało się, że „sumienny” lokaj wypożyczył sobie nie tylko ubrania swojego pana, ale także i bieliznę i pieniądze. Te ostatnie — rozumie się — na wieczne nieoddanie.

Towarzystwo szkoły ludowej. W piątek 16 bm. odbędzie się w Krakowie posiedzenie członków centralnego zarządu Towarzystwa szkoły ludowej.

† **Władysław Rawicz Kostro,** żołnierz walk narodowych w r. 1863, registerator Banku lipot., zmarł 12 bm. po długich, ciężkich cierpieniach w 59 r. życia. Ogólnie lubiany dla szczerzegołotego swego serca i rzadkich dziś enót towarzyskich, zwłaszcza zaś dla iście „staropolskiej” jowialności swego humoru. śp. Kostro był jedną z najbardziej popularnych od lat 30 osobistości w kręgach inteligencji naszego miasta. R. i. p.

Pogrzeb śp. Kostro odbędzie się dzisiaj o godz. 2 popołudniu z domu żałoby przy placu Akademickim 1. 4 na cmentarz Łyczakowski.

Odezwa gal. Towarzystwa ochrony zwierząt. Istniejące od lat 24, Towarzystwo ochrony zwierząt liczy tak na prowincji, jak i we Lwowie stosunkowo do liczby wykształconych mieszkańców tej polskiej dzielnicy bardzo małą ilość członków. Ze takie towarzystwo jest potrzebne, nie ulega wątpliwości. Dziwna jest jednak obcość ogółu w tym względzie; chociaż wiele odzewu potrzebuje tegoż, to przecież nie poczuwa się do obowiązku zapisania się na listę członków. Ilekż to razy czytamy w gazetach skargę, że tam a tam maltretowano konie, a członka towarzystwa nie było na miejscu czynu — autor notatki zapomina, że gdyby był sam należał do towarzystwa, toby i członek towarzystwa był na miejscu i skutecznie byłby mógł interweniować. Chcąc więc ułatwić przystępowanie do towarzystwa, uchwalił wydział wysłać kursora z listą do osób, nie będących członkami, by się na członków zapisywali. Wkładka roczna wynosi tylko 2 kor. 40 hel, a co członek otrzyma bezpłatnie „Miesięcznik”. Po uiszczeniu wkładu otrzyma członek kartę legitymacyjną.

Zamach morderczy. Zdarzył się w naszym mieście przed tygodniem fakt — osłonięty do tej pory grubą tajemnicą — który wzbogacił kronikę kryminalną Lwowa o jeden istotnie „sensacyjny” wypadek... Było tak: W d. 1 czy 2 bm. przyszedł do dyrekcji policji list anonimowy z zawiadomieniem, że w ciągu lutego zostanie poręcznik K. z oddziału sanitarnego zamordowany. Dzięki szlenderjnowi biurokratyzmu, który widocznie w tej instytucji panuje jeszcze od *anno Eins*, treść tego listu zdecydowano się wysłać do komendy placu dopiero 6 czy 7 bm. Faktem jest, że komunikat policji przyszedł do rzeczonej komendy dopiero 7 bm. Tam rzecz prosta — zarządzone niezwłocznie wiadomienie interesowanego poręcznika, aby się niał na bezczność, co jednak ze względu na krótki czas, dopiero nazajutrz 8 bm. rano nastąpić miało. Tymczasem w d. 7 bm. o godz. 11 wieczorem ów zapowiedziany przez anonimusa zamach został istotnie wykonany. Mianowicie, gdy por. K. — niezego zgola nie przeczuwając — wyszedł o wspomnianej godzinie ze szpitala wojskowego w domu Inwalidów i znalazł się na ulicy, napadł nań z tyłu nieznamy mu człowiek i dużym nożem zadał mu szybko dwa pchnięcia: nasamprzód w kark, potem poniżej w plecy. Poniomo bolu, por. K. był na tyle przytomny, że w okagnięciu dołył palasza i na odlew płatną nim napasnika. Cios musiał mordercę osiągnąć, gdyż klinga szabi zgłębiła się, czy nawet wyszczerbiła i krwią ociekła. Złodniarz nie ponowił już pchnięcia, lecz ostatnim wysiłkiem nóg umknął pod płaszczem czarnej nocy. Por. K. oczywiście dowiół się do szpitala, gdzie rany jego natychmiast lekarz dyżurny zopatrzył.

Polityka na balu. Antagonizm polityczno-narodowy na zielonej Bukowinie doprowadza już do absurdów... dzięki szowinizmowi Rumunów, wśród których pierwsze skrzypce w tej chwili ujęła młodzież akademicka. Młodzież ta grupuje się w stowarzyszeniu akademickim „Junimea”. Stowarzyszenie urządza zawsze w karnawale wielki bal w Czerniowcach, na który zjeżdża się cała inteligencja rumuńska z kraju, a zaszczykają go swoją obecnością wszyscy dyktarze rządowi, wojskowi i autonomizni. W bieżącym karnawale „Junimea” postanowiła ukarać rzekomych przeciwników politycznych i ostentacyjnie zaniechała praktykowanego dotychczas zapraszania prezydenta kraju, generała komendującego metropoliją prawosławną i wogóle przedstawicieli sfer państwowych, oraz kierowników innych stowarzyszeń narodowych.

Pierwszem następstwem tej manifestacji było to, że bal zrobił fiasko. Przybyło nań zaledwie kilku bojarów, kilkunastu popów prawosławnych i garstka młodzieży, częściowo zapożyczonych z sąsiedniej Rumunji. Następnie prasa miejscowa surowo zganiła gołosławnych polityków balowych, a rozdrażnienie obustronne poszło tak daleko, że jeden z wybitnych członków komitetu balowego, p. Mikołaj Flondor, praktykant koncepcyjny rządu krajowego, był zmuszony zrezygnować z posady państwowej. Nie jest wykluczoną możliwością dalszych tego rodzaju wypadków.

Równocześnie rząd usunął z urzędu starszego komisarza starostwa w Czerniowcach, p. Tomaszcuka, o również hezono ze spraw polityki balowej. Jest to jednak mylnie, albowiem uwołnienie p. Tomaszcuka ze służby ma powody natury wcale — niepolitycznej.

Sejmik relacyjny. Z Brzeska donoszą: W sobotę wobec licznego grona wyborców włościańskich i miejscowej inteligencji, p. Götz, poseł do rady państwa, zdawał sprawę ze swych czynności poselskich. Po obszerniej dyskusji, w której brał

także udział poseł prof. Milewski, zebrani uchwalili posłowi votum zaufania i podziękowanie za sprawozdanie.

Tingel mimo zakazu. Szynek „pod słowikami”, tuż naprzeciw kościoła Bernardyńskiego, przypomniał się znowu publiczności — i policji, która usunawszy na ogólne naleganie tingel z przed hoku świątyni Pańskiej, w jakiś czas przyniknęła dyskretnie oko i pozwoliła wprowadzić podkasanę nutkę pod innym tytułem na nowo „pod słowikami”. A więc po dawnemu całą noc trwają grona i wypróżnianie kieszeń rozmaitych dudków z grona toni-bakowej i polzacznej młodzieży, admirującej wyzudane hetery, zwane skromnie „kapeliskami”, lub „śpiewaczkami”. To w apartamentach dla wybrańców fortuny, może nawet w gęście Mikowskiego... Na froncie w „popularnym” szynku, zabawia się plebs, konsumujący wódkę i wywar jeżynienny, piwem zwany. Onegdajszej nocy miały miejsce między tym właśnie podochoconym plebsem takie różnice zdań, że całe urządzenie szynkowe i sprzęty, okropnie pokulawiały, a jedna z „kelnerek”, „zaniemogła” na oko, podobnie przez któregoś z obrażonych gości. Możeby ta awantura, która na równe nogi powyciągała z łóżek okolicznych mieszkańców, przypomniała znowu naszej policji, że tego raka (szynkarz nazywa się Salomon Rak!) należałoby stantąd stanowczo i raz na zawsze wyrzucić.

Kurs weterynaryj dla włościan powiatu samborskiego. urządzony staraniem rady oddziału gal. Towarzystwa gospodarskiego Sambor Stary, Sambor-Turka, rozpoczął się 24 z. m. w sali szkoły przemysłowej pod kierownictwem weterynary powiatowych pp. Włodz. Federowicza z Sambora i Frieda z Przenysla. Na kurs ten zgłosiło się 65 włościan, a pomiędzy tymi 20 członków samborskich Kolek rolniczych, którzy pierwsi oświadczyli się z gotowością uczęszczania na wykłady, nie żądając nawet żadnego zasiłku z przyrzanej oddziałowi przez radę powiatową subwencji. Po skończonym kursie 1 lutego odhły się popisy, po którym pilniejsi słuchacze nagrodzeni zostali piśmami pochwalnemi, tudzież instrumentami potrzebnymi gospodarzom do spiesznego ratowania zwierząt domowych.

Przygody Sławiańskiej w Samborze. „Tygodnik samborsko-drohożycki” donosi: „Dnia 4 bm. porozielane afisze ogłosiły publiczności samborskiej gościnny występ Nadiń. Koncert zapowiedziano na 5 bm., tj. na niedzielę. O godzinie 8 wieczorem sala Kasyna miejskiego zaroila się publicznością, której *gros* stanowiła niestety nasza polska inteligencja, co wypadła z ułobowaniem zaznaczyć. Gdy zebrani słuchacze napawali się dźwiękami rosyjskich pieśni, rozległ się nagle straszny łomot... szły wraz z rrami wpadły z trzaskiem do wnętrza sali, a w ślad za niemi posypał się grad kamieni. Na sali zapanowała panika — publiczność przerażona cisnie się w nieładzie do drzwi i kto wie, coby się było stało, gdyby nie p. Z., który wśród popłochu krzyknął donośnie: „brawo Nadina”. Słyszac to publiczność, uspokoiła się i w ślad za p. Z. wzniosła na cześć Nadiń gromki okrzyk: „sławno!” Przedstawienie szybko ukończono, gdyż w sali uczuć się dawała coraz to dotkliwiej jakaś dusząca woń, rozlanego płynu cuchnącego. Nie koniec na tem — gdy trupa opuszczała już progi „gościnnego Kasyna”, napadnięta, została w cieniu ulicy, przyczem niektórym dostać się miały nawet podobno porządne cięgi. Na drugi dzień Nadina opuściła nocnym pościagiem Sambor, by nie wystawić się na nową porażkę.”

Tyfus plamisty wybuchł epidemicznie w Krzywotulach pod Tłumaczem, ospa zaś w Jezuolu. **Fuszerka w dentyście.** Jak grzyby po deszczu wyrastają w mieście naszym jeden obok drugiego „gabinety dentyście”, a właścicielami ich są przeważnie żydzi. Nie mamy nie przeciwko spejalnemu wykształceniu tych panów, nadmiar jednakże „mistrzów” w tej lub owej gałęzi specjalności, wytwarza łatwą do zrozumienia konkurencję, a konkurencja pociąga za sobą bez wątpienia zawsze i wszędzie taktykę ściśle spekulacyjnego traktowania przedmiotu: zdrowie ludzkie staje się tu towarem, na którym tyle albo tyle zarobić można.

Krajowa rada zdrowia powinnał wzięć tę sprawę pod rozwagę.

Pielgrzymka polska do Rzymu pod przewodnictwem ks. prałata dra Smoczyńskiego z Tenczyńska wyruszył z Krakowa 30 kwietnia około godziny 5 popołudniu. Pociąg z pielgrzymami będzie przystawał na wszystkich stacjach galicyjskich i szlaskich, przez które będzie przejeżdżał, zabierając wszędzie nowych pielgrzymów. Z Wiednia wyjedzie 1 maja rano i pojedzie prosto na Padwę, Loreto, Asyż itd. a 5 maja rano dojeżdże do Rzymu. Więcej o pielgrzymce polskiej można się dowiedzieć w książeczce pt. „Intencja Serca Jezusowego na miesiąc luty”. Adres „Intencji”: Kraków, ks. Misjonarze.

Wydalania. Wdowa Marja Szulc z domu Nowakowska, mieszkająca z kilkorgiem dzieci na Wildzie, pod Poznaniem, otrzymała rozkaz opuszczenia granic Niemiec. Pochodzi ona z Królestwa Polskiego, zmarł jej mąż był poddany pruskim i przebywał 10 lat w Królestwie. Biedna ta kobieta znajduje się w rozpacziwem położeniu, pozbawiona bowiem środków do życia, wkrótce wydaloną zostanie za granicę.

Prowokacja hakatytyczna. Grudziądzki „Geselliger” donosi, co następuje:

„Jeden z przywódców hakatytyzmu otrzymał następujący list: „Jochimke, Jochimke hüte dich, Fangen wir dich, so hängen wir dich!” „Precz z wami, wnet wywiejcie stanowcza godzina. Sami sobie wykopalcieś doł przez wasze szatańskie szczenie. Nie wystarcza, żeście zostali wysadzeni w powietrze, różgami was trzeba przesieć, jako kanale porozirwać w kawały wraz z waszymi pomocnikami. Czy poginiecie wraz złodami waszemi, czy też was się pochwyci przy stosownej sposobności, nad tem się jeszcze naradzimy. Zanim się pomiarkujecie, zanim się spozstrzeżecie, już was nie będzie na ziemi.”

Przywódcy spryszyżonych. Także inni panowie z stowarzyszenia hakatytyzmu i p. naczelny prezes w. Bitter odebrali podobne bezsensowne listy z pogroźkami. Tyle „Gesellige”. Prasa poznaska jednoznacznie stwierdza, iż bezsensowne te i nikczemne listy mogły wyjść tylko z pod pióra najgorszego gatunku prowokatora hakatytycznego, chcącego w ten sposób podać w polityczne Polaków i wimówie w Niemców, iż Polacy stworzyli jakiś spisek przeciw hakatytyzmu.

Samorząd w Rosji. „Prawitelstw. Wiestnik” ogłasza „Najwyższy rozkaz” o zmianie art. 120 ustawy ziemskiej 1890 r. Na mocy nowego prawa, zastępcy prezesów gubernjalnych i powiatowych zarządów ziemskich mają być na przyszłość wybierani w porządku, wskazywanym dla wyborów do zarządu ziemskiego, podczas, gdy dotychczas byli oni mianowani przez władze administracyjne, tj. przez mini-

stra spraw wewnętrznych, na przedstawienie właściwego gubernatora. Nowe prawo rozszerza przeto zasadę wyborów w ogólnym łańcuchu instytucji samorządu w Rosji.

Pojedynek. Z Kopenhagi donoszą, iż odbył się tam pojedynek na pistolety między znanym pisarzem Edwardem Brandesem a aktorem Schlybergem. Były dwie wymiany kul. Żaden z zapasników nie został ranny. Sekundantem Brandesa był znany pisarz Nansen.

Wielka zamieć śnieżna nawiedziła Anglię i dała się we znaki mianowicie mieszkańcom Londynu. Druty telefoniczne i telegraficzne są uszkodzone i w niektórych miejscach zerwane. Niepotrzebnie alarmowały 36 razy straż ogniową odnośnie automaty, poruszone śnieżną zamiecią. Śnieg wstrzymał nawet ogromne wskazówki wielkiego zegaru na wieży gmachu parlamentarnego. W pewnej części miasta spadające druty telegraficzne zerwały komin, który, spadając razem z niemi na niższy budynek poboczny, przebił dach i wpadł przez sufit do pewnego pokoju sypialnego na łóżko; tamtejszy mieszkaniec zdołał ocalić życie.

* **Repertuar teatralny.** Teatr hr. Skarbka. Dziś w środę „Potęga ciemnoty”, sztuka; we czwartek „Bal naszkowy”, opera w 5 aktach. Verd'iego; w piątek „Wroble”, komedia w 3 aktach Labiche i Delacour; w sobotę popoł. „Olelio”, tragedia; wieczorem „Tannhäuser”, wielka opera w 3 aktach Ryszarda Wagnera; w niedzielę wiecz. „Traviata”, wielka opera.

* **Odezwa do pobornych.** We Lwowie przy ulicy Janowskiej 1 58, stanął kościół, onogdy pomieścił 1500 osób. Cóża otworzyć w tym roku, jeżeli znajnie fundatorów szesciu okien, posadził i szesciu oltarzy. Jedno kosztuje 400 zł., posadza 2500 zł., dwa oltarze po 1300 zł., cztery oltarze po 800 zł. Plany tych oltarzy, można oglądać w klasztorze OO. Reformatorów przy ulicy Janowskiej.

Prosimy i oczekujemy na fundatorów poszczególnych okien, oltarzy i posadzi. Za fundatorów odprawiane będzie po wszystkie czasy, co niedzielę misza św., za dobrodziejów żywych; a co kwartał nabożeństwo żałobne za spókoj dusz dobrodziejów zmarłych. — Nadto na płycie marmurowej, wypisze się wszystkich fundatorów okien, oltarzy czy posadzi — i umieści się ją na ścianie tego kościoła.

Ofiary przyjmuję przełożony klasztoru OO. Reformatorów, przy ulicy Janowskiej 1 58.

* **Zebrawie naukowe.** Towarzystwa ludoznawczego odbędzie się w czwartek dnia 15 lutego b. r. o godzinie 6 wieczorem w sali Muzeum botanicznego uniwersytetu (I. piętro).

Na porządku dziennym odczyt dr. Stanisława Eljasza Radzikowskiego: „O stylu zakopańskim” — z użyciem licznych ilustracji.

* **Towarzystwo urzędników prywatnych.** W niedzielę dnia 4 marca b. r. o godzinie 2 popołudniu odbędzie się w sali biblioteki Kasyna miejskiego walne zgromadzenie członków oddziału lwowskiego Towarzystwa wzajemnej pomocy urzędników prywatnych.

* **Ślub** p. Leonii Dobrzańskiej z p. Karolem Błaszkie-wiczem, nauczycielem szkoły rolniczej, odbył się dnia 10 b. m. rano o godzinie 10 w kościele OO. Bernardynów we Lwowie.

* **Składki na cele wyżywności publicznej lub narodowej.**

Na gimnazjum polskie w Cieszyńcu złożono w naszej administracji: jako reżę ze składki od artystów teatru 1 kor. 40 hal.

Zmarł:

W powiecie nowogrodzkim, w dobrach Haiszcze, zmarł w wieku lat 88 s. p. Marja z Madzarskich Szpiehalska, ciotka stryjczna Stanisława Moniuszki, a prawnuczka słynnego Jana Madzarskiego, wyrabiacza słynnych „pusów” ścieklich.

Józef Michalski, egzektur podatkowy, zmarł w Drohożyczu w 51 r. życia.

W Konjuchach zmarł ks. Julian Onyszkiewicz, brat lwowskiego notariusza w 69 r. życia.

Stanisław Przyjemski, konduktor dróg i mostów krajowych w Kopyczynie, żołnierz z roku 1863, zmarł w 57 r. życia we Lwowie.

Notatki literackie i artystyczne.

Koncert Teodora Pollaka zyskał już dawno prawo obywatelstwa w sympatji muzycznego świata lwowskiego, co więcej, stał on się potrzebą jego. Do mniej, lub więcej licznych z roku na rok produkcji, wykętujemy jako nieodzownego uzupełnienia koncertu Pollaka. Produkcja to w swoim rodzaju odrębna. Kompozycje własne koncertanta, nader wdzieczne w jego wykonaniu, choć niedosć popularne dla niepomniertnych trudności technicznych, jakimi kompozytor posługuje się w celu wyrażenia swoich myśli, stanowią najbardziej przyciągającą część programu.

Zajęcie to budzi osola samego koncertanta, której indywidualność wypowiada się w kompozycjach z całą szczerością, budzi je i olbrzymi zasób środków technicznych, jakim on rozporządza w celu oddania tychże myśli.

A już osobne uznanie należy się koncertantowi za wykonanie Schumanna i to tem bardziej, że dziwnym zbiegiem okoliczności, on jeden podtrzymuje wydatnie kul schmanowski we Lwowie.

Przepełniona publicznością sala, gorące przyjęcie, jakiego koncertant doznał, uznaniu temu dały wyraz przekonywujący.

Bal prasy.

Dziś „Bal prasy”. Od szeregu lat — tak mówi publiczność, nie tylko dziennikarze — jest „bal prasy” najświetniejszą zabawą lwowskiego karnawału. Stwierdzamy tę dobrą opinię z radością, bo to nie samochwałstwo, lecz tylko wykonanie dziennikarskiego obowiązku, nakazującego podawać prawdziwe autentyczne wiadomości.

A zatem dziś „Bal prasy,” jutro nie małą sumą wzmnoże się fundusz Towarz. dziennikarskiego, z którego niejedyn z pracowników piór będzie czerpał dochody wtedy, gdy już nie będzie mógł służyć swej publiczności.

Czy „bal” dzisiejszy będzie tak świetnym, jak w latach poprzednich? — mamy wszelką nadzieję, że tak... Zainteresowaniem publiczności „balem” bardzo zaintereso: Popyt o bilety ogromny; *Haussa*, na całej linii *haussa*! „Nasz komitet” otrzymuje codziennie stopy listów, z najrozmalszemi zapytaniami, tyczącymi się biletów, zaproszeń, lóh i... „któ będzie aranzem?” Niektórzy z piszących żądają nawet... niedyskrety. Jakiś anonim „Podłotek” widocznie trochę poinformowany tak n. p. pisze:

„Szانونy komitecie, ogromnie jestem ciekawa, jak to będzie, bo to mój pierwszy publiczny bal. Czy to prawda, że jedna sala będzie jak namiot turecki, a druga taka, że będzie się można wdzieć ze wszystkich stron — same lustra? A jak to się urządzi w kotylinie. ta walka Boerów z Anglikami i ta figura z chorągiewkami, proszę mi też donieść. Także proszę o napisanie, czy będzie się tańczyło w dwóch salach (tak jest — przypisek komitetowego) i czy będzie noc w Wenecji? Co do aranzera, to dobrze, że nim jest... itd., itd...”

Wybaczone anonimie „podłotku” i wybaczyć

wszyscy inni ciekawi, wam wszystkim z upoważnienia „komitetu” możemy dać tylko taką odpowiedź

„Zapraszamy na nasz bal, który w salach Kasyna miejskiego odbędzie się w nocy z dnia 14 na 15 lutego”.

Rada miasta Lwowa.

Lwów 13 lutego.

(Sprawa teatru lwowskiego).

Mało które posiedzenie rady i w obecnej i w ubiegłej kadencji, obudziło tyło interesu w szerszych warstwach Lwowa, jak wczorajsze, poświęcone wyłącznie sprawie teatru. Radni — nie zbierając się zresztą wcześniej niż zwykle — grupkami dyskutowali między sobą na sali, a obie galerie zaczęły się masą głów słuchaczy, co także ogromnie rzadko się zdarza. Nawet stół sprawozdawców okazał się za szczupły tym razem, tyłu przy nim znalazło się dziennikarzy. Radnych 80!

Przed właściwym porządkiem dziennym zabrał głos radny p. Hepppe, w sprawie wcale z teatrem związku nie mającej, tyczącej się dostawy mięsa dla wojska, mianowicie, o ze dostawę tego mięsa mają się starać ludzie obcy, poza Lwowem mieszkający. Prezydent uspokaja p. Heppego, że zasiągnię w tej sprawie informacji i zarządzi co należy, aby do przykrywdzenia rzeźników lwowskich nie dopuszczono.

Jeszcze jedna interpelacja p. radny Jonasz, stawia imieniem mieszkańców III dzielnicy wniosek, o utworzenie na Zamarstynowie strażnicy policyjnej.

Po tych dwu interwencjach, sprawozdawca komisji artystycznej p. dr. Teofil Ciesielski zabiera głos, referując wnioski komisji (podane w „Dzienniku” przed kilku dniami). Według wywodów referenta, spodziewany w przybliżeniu dochód z teatru wynosiłby rocznie 303.000 zł.; rozchody 234.000 zł. licząc już zwiększone wydatki na operę, wobec czego zysk wynosiłby około 70.000 zł. prócz subwencji kraju i miasta, oraz opłat za łóże rządową i dyrektora policji. Za podstawę brał sprawozdawca ceny dotychczasowe wstępów do teatru, na niektórych miejscach nawet zniesione, jak np. III piętro, a obliczanie przeciętne brał za przykładem innych teatrów za granicą, biorąc w rachubę 11 miesięcy funkcjonowania teatru. W konkluzji jest za wydzierżawieniem teatru przedsiębiorcy za umówionym z góry czynszem, lecz zarazem za partycypowaniem gminy w zyskach do wysokości 50 %, a tem samem niejako zapewnieniem jej kontroli tak nad kierownictwem, jak i księgami przedsiębiorstwa teatralnego.

Po tym referacie p. Ciesielskiego, referował imieniem sekcji finansowej p. dr. Wł. Dulebą, wniosek na wydzierżawienie teatru za pewnym oznaczonym czynszem, bez partycypowania gminy w zyskach. Przypomina, że gmina zamierzając teatr nowy wybudować, nie liczyła z góry na jakiegokolwiek zyski z tej instytucji etycznej ściśle i na zysk nie obliczonej. Spółkę, jak każda spółkę, uważa za niebezpieczną; cała zaś konstrukcja wniosku komisji artystycznej jest jedynie płaszczykiem dla prowadzenia teatru we własnym zarządzie. Sekcja III uważa w zasadzie prowadzenie teatru we własnym zarządzie za najlepsze, ale ze względu finansowych, niemożliwe i niebezpieczne. Gmina byłaby narażona na niebezpieczeństwo dokładania sum do teatru, jeżeliby go chciała postawić na takiej stopie, jakiej by się od gminy wymagało. Dr. Dulebą i cyfry podane przez p. dra Ciesielskiego uważa za niedokładne i niedostateczne, lub co najmniej iluzoryczne, a wywódy cały zanadto optymistyczne.

Liczyć się z tem trzeba, że teatr jest instytucją, która nie każdego roku jednakowo dopisuje i nie można przewidzieć, co się stać może w dalszych latach; wydzierżawiając zaś gmach teatru, ma gmina pewność, że

nia teatru według wniosków komisji, odrzuca za sadniczo.

Dr. Löwenstein przemawia w myśl wniosku p. Michalskiego. Nie może się zgodzić na administrację teatru ze strony miasta, ani też na utrzymanie kasjera i buchaltera miejskiego, bo to osłabiałoby powagę dyrektora, a dyrektor teatru musi mieć powagę. Cała publiczność gorąco czeka na otwarcie teatru nowego i gdzie tu może być mowa o stratach. Jeżeli teatr wydzierżawiono za czynszem 25.000 zł., miałyby przedsiębiorca łatwą wymówkę, że musi się puszczać na tłuste farsy i sztuki „kasowe”, aby mógł zapłacić gminie czynsz kontraktem zawartym. W tym wypadku gminie by przypisywano winę takiej ewentualności. Co do kwestii finansowej to gmina nie może nawet takiego zysku się rzekać, jakiby jej z takiej niży spółki miał przysięść. Jest za dzierżawą z kontrolą rady w myśl wniosku p. Michalskiego.

P. Walichiewicz popiera wnioski komisji artystycznej.

Ks. Letus Olszewski, ze stanowiska kapłanśkiego, jest za tem, aby teatr był prowadzony w duchu poczytnym i narodowym i aby był przystępnym także i dla klas najniższych, najbiedniejszych, które także pokarmu duchowego potrzebują. Popiera wniosek p. Michalskiego. — Niech nas Bóg zachowa od przedsiębiorczości! — zakończył ks. gwardjan swe przemówienie.

Zgłosił się do mowy p. Jonasz, ale równocześnie przyjęto wniosek odroczenia posiedzenia.

O godz. pół do 10 odroczone tedy dyskusję do czwartku.

Izba sądowa.

Wiedeń 12 lutego.

(Oszustwo).

Dnia 28 sierpnia postawili w jednej z kolektur loteryjnych w Wiedniu subiekt Abraham Saphier, oraz prywatyzująca Bertha Stulberger na beneplacitorie, (które ciągnięcie odbyć się miało następnego dnia) 35 centów termo-seno, mianowicie na liczby: 71, 79, 7. Niejaka Janetta Sonnenfeld postawiła na te same numery ambo-terno również 35 ct. Numery te były zwycięskie.

Wobec tego szczęśliwego zdarzenia losu, mieli Saphier i Stulbergerowa otrzymać 1428 zł., a Sonnenfeldówna 1195 zł. 44 ct. Gdy się zgłosili po wygraną urząd loteryjny wstrzymał wypłatę jej, gdyż wyciągi dopiero po odczyszczeniu były przesłane do Berna.

Okazało się, że wszyscy „wybrańcy losu” palli ofiarami oszukańczej manipulacji zatrudnionej w kolekturze Anny Skriwankówny, która, celem sprzeniewierzenia wkładów pieniężnych, części oryginalnych wyciągów z ksiąg loteryjnych nie wysłała wcale do Berna.

Sąd przysięgłych skazał Annę Skriwankównę za oszustwo na kilkumiesięczne więzienie. dziś zaś odbyła się tu przed krajowym sądem cywilnym rozprawa, w której obdarzeni usmiechem fortuny domagali się wynagrodzenia za poniesione straty. Skarga wytoczona została Skriwankównie, kolektancie Maerzrothowej i urzędowi loteryjnyemu.

Po przeprowadzeniu rozprawy trybunał zasądził kolektantkę i skarb loteryjny na wypłacenie wygranych w całości.

Lwów 13 lutego.

(Babusie, podpalacze i mordery).

Rozprawa przeciw mordcom Brzezińskich dobiega końca. Postępowanie dowodowe w sprawie mordsterwa i rabunku ukończono, pozostają do przesłuchania świadkowie co do podpalenia.

Dziś przesłuchano cały szereg popalonych, spłonęło wtedy 9 zagrod z całą kresencją, z tych załedwie dwie były ubezpieczone. Po kilkunastu latach czas nie utulił żalu poszkodowanych, że łzami w oczach opowiadają o swej stracie. Posądenia nie mają na nikogo, zgodnie jednak zeznają, że tylko Maruszczak zdolny był do zbrodnicego czynu, on jeden bowiem miał złość na wójta, wśród którego budynków wszczął się ogień. Ponadto przy ogniu zastano pierwszego Maruszczaka.

Świadkowie wszyscy zeznają zupełnie tak samo, jak przed laty w czasie dochodzeń. prowadzonych tuż po ogniu. I tak świadek Medwid zeznaje, że tego samego dnia, kiedy wiośniak wybuchnął pożar. Maruszczak namawiał go, aby podpalił wójta, a kiedy świadek z oburzeniem odrzucił niecną propozycję, oskarżony powiedział wyraźnie: „no, to ja sam to zrobię”. Przy konfrontacji Maruszczak odpowiada każdemu jednemu i tym samym frazesem: „breszesz”.

Popołudniu odczytane zostały rozmaite akta, poczem po ustaleniu pytań rozprawa odroczona została do czwartku, nagły bowiem wypadek zmusza obronę dra Lewickiego do wyjazdu na prowincję.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

— **Wiedeń** 13 lutego. (*Targ na woły*). Na wczorajszym targu zwieziono była rogatego na rzeź ogółem 4258 sztuk. W tem było z Galicji 387 sztuk, z Bukowiny 84 sztuk.

Przebieg targu żywności.

Ceny podniosły się o koronę.

Z całego spędu pozostało niesprzedanych 14 sztuk. Wołów z Galicji i Bukowiny sprzedano 21 sztuk po 54—63 koron., 179 sztuk po 64—69 k., 216 sztuk po 70—75 k., 22 sztuk po 76—78 k. za 100 kg. metr. żywej wagi.

Buhaje podtoczone sprzedawano po 54—66 k., krowy podtoczone po 54—64 k.; bydło cenne dla masarzy po 38—52 k. za 100 kg. metr. żywej wagi.

— **Z kolei.** Niemiecko-austriacko-węgiersko-rumuński rzeź osobowy na Bogumin, Dzierżycie, Oświęcim, Myslowice i Opawę.

Z ważnością od dnia 1 marca 1900 wchodzi w życie nowa taryfa dla powyższego ruchu, w ślad za czem zniesiona zostaje odnośna taryfa z dnia 1 lutego 1897 wraz z dodatkami I.

Cena egzemplarza 1-80 marek.

Północno-niemiecki ruch towarowy z Galicją i Bukowiną. Z ważnością od 1 lutego 1900 wchodzi w życie dodatek IV do taryfy, część II zeszyt I.

— **Wiedeń** 13 lutego. (*Gielda zbożowa*). (Kursa w koronach i po 50 kilogramów). Pszenica na wiosnę od 7-86 do 7-87; na maj, czerwiec od 7-95 do 7-96; na jesień od 8-05 do 8-06; żyto na wiosnę od 6-76 do 6-78; na maj-czerwiec od 6-83 do 6-85; na jesień od 6-81 do 6-83; kukurydza na maj-czerwiec od 5-33 do 5-34; na czerwiec-lipiec od — do —; —, na lipiec-sierpień od — do —; owies na wiosnę od 5-35 do 5-36; na maj-czerwiec od 5-47 do 5-49; na jesień od — do —; rzepak na styczeń-luty od — do —; na sierpień-wrzesień od 12-60 do 12-70; olej rzepakowy

na styczeń-kwiecień od 32-50 do 33-50. Tendencja spokojna.

— **Budapeszt** 13 lutego. (*Gielda zbożowa*). (Kursa w koronach i po 50 kilogramów). Pszenica na kwiecień od 7-69 do 7-70, na październik od 7-86 do 7-87; żyto na kwiecień od 6-40 do 6-42; owies na kwiecień od 5-07 do 5-08; kukurydza na maj od 5-04 do 5-05; rzepak na sierpień od 12-30 do 12-40. Oferty na pszenicę mierne. Chęć kupna ograniczona. Tendencja słaba.

— **Wiedeń** 13 lutego. (*Gielda towarowa*). Cukier surowy od k. 26-05 do —. Tendencja spokojna. Nafta galicyjska niezmienną. Spirytus od k. 39-60 do —. Tendencja niezmienną.

Wojna.

(Telegramy „Dziennika polskiego”).

Londyn 13 lutego. Biuro Reutersa donosi z Rensburg pod datą 11 b. m.: Nieprzyjacieli obsaczył wczoraj 2 patrole, złożone przeważnie z Australczyków; niektórzy z nich uciekli, wielu jest rannych, 12 dostało się do niewoli.

Londyn 13 lutego. Biuro Reutersa donosi z Modder-River: General Methuen wydał gen. Macdonaldowi rozkaz cofnięcia się z Koodesberg w skutek polecenia otrzymanego z głównej kwatery angielskiej. W kołach wojskowych panuje zapatrywanie, że gen. Macdonald miał za zadanie wykonać manewr w celu rekognoskowania stanowisk nieprzyjacielskich: zadanie to wypełnił świetnie.

Lord Roberts telegrafował 11 b. m. z Modderiver: General Buller ustąpił z pagórka Vaalkrantz i nie forsował dalej pochodu do Lady-smith na tej drodze, ponieważ Vaalkrantz było zbyt wystawione na nieprzyjacielski ogień działowy i nie mogło być oszańcowane.

Berlin 13 lutego. Dzienniki donoszą z Londynu: Wiadomość o zamierzonej przez Jouberta ofensywie wywołała panikę. Buller cofa się w pośpiechu w kierunku do Estcourt. W Ladysmith kończą się już zapasy prowiantów, wojska są zdemoralizowane, siła oporu złamana.

Londyn 13 lutego. „Times” donosi z Kimberley pod datą 9 b. m.: Ostrzeżenie miasta prowadzone jest ze strony Boerów w sposób gwałtowny i wyrządza znaczne szkody. Jeden biały został zabity a jeden ranny.

DEPESZE

telegraficzne i telefoniczne.

Sytuacja w Austrii.

Wiedeń 13 lutego. Urzędowa „Wiener Ztg.” ogłasza cesarskie pismo odręczne do prezydenta ministrów Koerbera, zwołujące na nowo radę państwa na dzień 22 b. m.

Wiedeń 13 lutego. Na porządku dziennym pierwszego posiedzenia izby posłów znajduje się także ustawa o kontyngencie rekrutów.

Wiedeń 13 lutego. Wybrany przez sekcję czeską konferencji pojednawczej subkomitet dla przeprowadzenia obrad nad sprawą używania obu języków krajowych u władz autonomicznych w Czechach, zajmował się wczoraj głównie kwestją ustalenia charakteru powiatu, który pod względem językowym ma być uważany za powiat mieszany. Obrady prowadzone będą dalej w środę.

Na posiedzeniu zastępców morawskich rozpatrywano wczoraj kwestię używania obu języków, czeskiego i niemieckiego, u władz autonomicznych w Morawji i przeprowadzono nad nią dokładną dyskusję, przyczem za podstawę służył wyczerpujący wniosek, przedłożony już w tej sprawie sejmowi morawskiemu.

Następne posiedzenie oddziału morawskiego konferencji pojednawczej we czwartek.

Wiedeń 13 lutego. Dzienniki omawiając fakt zwołania rady państwa, wyrażają przekonanie, że jeżeli w obecnej chwili nie ma jeszcze zupełnej pewności, to jest jednak uzasadniona nadzieja, że parlament okaże się zdolnym do normalnego funkcjonowania.

Pisma wyrażają się o zwołaniu rady państwa z uznaniem i sympatycznie. „Freudenblatt” zwraca uwagę na konsekwencje, jakie mogłyby wynikać stąd, gdyby parlament zamiast normalnie funkcjonować, musiał być na nowo odroczone.

Praga 13 lutego. Dzienniki czeskie zdają się Młodoczełchów, aby na nowej sesji parlamentu rozpoczęli bezwzględnie obstrukcję, w razie gdyby od tego czasu nie zgodzono się na zaprowadzenie wewnętrznego czeskiego języka urzędowego.

Z sejmu węgierskiego.

Budapeszt 13 lutego. Sejm węgierski obradował dziś nad budżetem i przyjął tytuł listy cywilnej. Następnie toczyła się dyskusja nad tytułem wspólnych wydatków. W odpowiedzi na wyrażone przez opozycję życzenie, aby król i członkowie domu panującego bawili dłuższy czas na Węgrzech, oświadczył prezydent ministrów Szell, że inne obowiązki panującego stoją temu na przeszkodzie, przeszkadzał temu również brak odpowiednich apartamentów. Obecnie brak ten zostanie usunięty przez wybudowanie nowego zamku peszteńskiego.

Z parlamentu angielskiego.

Londyn 13 lutego. Na wczorajszym posiedzeniu izby lordów minister wojny Landsdowne odpowiadając na zapytania: czy generał Carrington na objąć komendę w Afryce południowej i czy generał Methuen dowodził jeszcze nad Modder-River? — potwierdził pierwsze z tych pytań, co do drugiego zaś rzekł, że lord Roberts sprawuje dowództwo nad wszystkimi wojskami nad Modder-River. Landsdowne odpowiadając następnie na zarzut, iż Anglia ogłosiła jest z wojska, zwrócił uwagę na to, iż Anglia rozporządza jeszcze siłą 400.000 ludzi w samej Anglii. — są to mianowicie 1. zw. yeomanry, milicja i ochotnicy. Rząd — oświadczył minister — ma zamiar utworzyć nowe bataliony, nowe baterie i nowe szwadrony kawalerji, w czasie wojny jednak wielkie zmiany organizacyjne nie są pożądanymi.

Z parlamentu francuskiego.

Paryż 13 lutego. Na wczorajszym posiedzeniu izby dep. socjalista Viviani oświadczył, że odstępuje od swej interpelacji co do stanowiska rządu względem kilku biskupów, czuje się bowiem zadowolonym przedłożonymi obecnie, odpowiednimi projektami do ustaw. Następnie postanowiono interpelację Cassagnac’a, wniesioną w tej samej sprawie, odrzucić aż do ukończenia dyskusji budżetowej. Tak samo uchwalono odrzucić aż poza dyskusję budżetową interpelację Firmina Faura na temat możliwości interwencji Włoch w południowo-afrykańskiej wojnie, po poprzednim oświadczeniu ministra spraw zagranicznych Delcasse’go. Ze dyskusją o zamiarach obcych rządów, do tego jeszcze nie mająca co do faktów żadnego uprawdopodobnienia, byłaby obecnie bezużyteczną i niebezpieczną. Następnie toczono dalej dyskusję budżetową.

Z parlamentu niemieckiego.

Berlin 13 lutego. Parlament niemiecki przyjął dziś po dłuższej mowie hr. Buclowa traktat w sprawie samoobrony w pierwszym i drugim czytaniu. Następnie rozpoczęła się obszerna dyskusja nad interpelacją posła Czarlinskiego w przedmiocie interpretowania § 187, ustawy sądowej w sposób szkodliwy dla wymiaru sprawiedliwości i dla interesów znacznej liczby poddanych niemieckich. Sekretarz stanu Nieberding oświadcza się za bezzwłoczną nad tym przedmiotem dyskusją.

Posel Czarlinski uzasadnia interpelację w dłuższym przemówieniu, powiada, że § 187 zawiera niejasności, których następstwem bywa wymierzanie brutalnych kar przed sądem. Prezydent hr. Ballestrem gani to wyrażenie. Posel Czarlinski w dalszym ciągu przytacza długi szereg wypadków, w których Polacy niesprawiedliwie zostali ukarani, ponieważ zgodnie z prawdą oświadczyli, że nie unieją po niemiecku.

Sekretarz stanu Nieberding twierdzi, że kanclerzowi państwa dotąd wcale niewiadomo o interpretowaniu § 187 w taki sposób, iżby to miało szkodliwie interesom ludności. Jak długo mowca stał na czele urzędu sprawiedliwości, ani on, ani kanclerz państwa nie odbierał żadnych podobnych skarg. Kanclerzowi wprawdzie wiadomo, że w okolicach zamieszanych przez ludność polską skargi takie bywają podnoszone, ale wiadomo mu także z drugiej strony, że pruski zarząd sprawiedliwości stara się zawsze dokładnie rozważyć, o ile w danym wypadku skargi są usprawiedliwione i zarządzić co należy. Mowca wskazuje na to, że osoby, które mniemają, iż wyrokiem sądowym zostały niesprawiedliwie dotknięte, mają ustawodawczą drogę zażaleń do najwyższej instancji. Jak dalece § 187 bywa przez sędziów niesłusznie interpretowany, rozstrzygać o tem nie jest bynajmniej rzeczą kanclerza państwa. Obiektywny sąd o wypadkach, przez interpelanta opowiedzianych, możnaby wydać dopiero po przesłuchaniu także drugiej strony. Na pytanie, czy kanclerz państwa jest gotów zarządzić coś celem wyjaśnienia postanowień tego paragrafu, minister może z łatwością odpowiedzieć i oświadcza, że kanclerz nie znajduje żadnego powodu do jakiegokolwiek zmiany omawianego paragrafu.

Z kolei zabiera głos minister sprawiedliwości Schönstadt. Oświadcza, że właściwem miejscem do omówienia tej sprawy byłby sejm pruski. Prośba ministra, wystosowana do interpelanta, aby mu dla informacji udzielił szczegółowych danych, nie odniosła skutku. Rozprawa dzisiejsza, zdaniem ministra, ma może więcej charakter agitacyjny niż rzeczowy. Pruski zarząd sprawiedliwości dokłada wszelkich starań, ażeby sędziowie obiektywnie postępowali wobec osób, którym się zdaje, że są krzywdzone; zresztą osobom takim stoi otworem droga odwołania się do wyższego sądu krajowego jednakże w rzadkich tylko wypadkach korzystają one z tego prawa; o ile poszczególne wypadki są dotąd znane, nie usprawiedliwiają one bynajmniej podnoszonych skarg, po części zaś uległy już przedawnieniu.

Posel Pomian Dziembowski odpiiera twierdzenie, jakoby polska ludność, skutkiem agitacji antyniemieckiej, niechęcia się posługiwać językiem niemieckim, mimo iż nim włada; przeciwnie ludność polska stara się o ile możliwości nabywać znajomości języka niemieckiego wiedząc dobrze, że jest to dla niej korzystne ale właśnie, ludzie biedni, którym się odmawia przed sądem tłumaczy, doznają z tego powodu ciężkiej krzywdy. Sądy wychodzą z fałszywego założenia, że każdy, kto uczęszcza do szkoły musi umieć po niemiecku, tymczasem dzieci polskie opuszczając szkołę, jak z jednej strony nie umieją ani czytać ani pisać po polsku, tak również nie wynoszą z niej wcale znajomości języka niemieckiego. Sądy niepowinny być na usługach polityki. Dumne niegdyś zdanie: „il y a des juges a Berlin” zdaje nawet nie interesować tłumacza na il y a des juges a Berlin. (Okłaski na ławach polskich).

Posel Basserman ze stronnictwa narodowo-liberalnego broni sędziów niemieckich przed zarzutem stronnictwościci. Byłoby lepiej — twierdzi — żeby zarząd sprawiedliwości pruskiej był o tych zażaleniach powiadomiony przed dzisiejszą rozprawą, gdyż mógłby był odpowiedzieć na konkretne zarzuty. Stronnictwo mowcy nie uznaje potrzeby zmiany § 187.—Dyskusja trwa dalej.

Berlin 13 lutego. W dalszym ciągu posiedzenia parlamentu dep. Roeren (centrum) zaznacza, że parlament ma prawo i obowiązek czuwania nad tem, ażeby ustawy państwowe odpowiednio interpretowano i zastosowywano. Mowca nie może się na to zgodzić, że pruska ustawa o naleyżnościach sądowych, w razie użycia polskiego języka podwyższa te naleyżności, gdyż przez to powstaje sprzeczność z postanowieniami konstytucji co do wymiaru sprawiedliwości. W ogóle ustawy przeciw polskim współobywatelom są zbyt surowo stosowane.

Sekretarz stanu Nieberding oświadczył, że nie zaprzeczał izbie prawa dozoruowania, iżby ustawy były naleyżnie interpretowane owszem ma ona pełne prawo występowania przeciw wszelkiemu w tym kierunku nadużyciu.

Posel Motty wystąpił przeciw wywodom Bassermana i ministra Schönstadta. Minister Schönstadt w odpowiedzi oświadczył, że w wielu wypadkach wyraźnie dowiedziono, iż Polacy przed sądem złośliwie zaprzeczali znajomości języka niemieckiego. Minister przytacza przykłady podobnych przypadków. Następnie posel

Stolberg-Wernigerode (konserwatysta) oświadczył, że sprawa należy do izby poselskiej, że zmiana § 187 jest niepotrzebna i że utajanie znajomości języka niemieckiego przed sądem ze strony Polaków jest częstym, a natomiast zawsze okazuje się, że polski robotnik dość umie po niemiecku, jeżeli ma coś do żądania od swego pracodawcy. Socjalno-demokratyczny poseł Stadthagen w dłuższej przemowie oświadczył, że stanowisko Polaków jest zupełnie słuszne. Tłumaczy się koniecznie, przedewszystkiem w interesie prawa, mianowicie dla uniknięcia krzywozręczeń. W dalszej dyskusji zabierali głos pp.: minister Schönstadt, Roeren i Dziembowski.

Głód w Indjach.

Londyn 13 lutego. Urzędowo wiadomą, że niedza w Bombaju i w wielu częściach Indji centralnych wymaga się coraz bardziej; powodem nędzy jest zupełny nieurodzaj. Ogólna liczba osób, które otrzymały wsparcie wynosi 3 miliony 784 tysięcy.

Strejki.

Praga 13 lutego. Sytuacja w czeskim obszarze strejkowym niezmienną.

Opawa 13 lutego. W rewirze ostrawsko-karwińskim ciągle jeszcze 90 proc. robotników strejkuje. Spokój nigdzie nie został zakłócony.

Cieszyn 13 lutego. Na wczorajszym posiedzeniu urzędu pojednawczego oświadczył zastępca robotników, że nie mogą oni pojąć propozycji przedsiębiorców, zaznaczył zarazem jednak gotowość przystąpienia do obrad nad poważnymi propozycjami w urzędzie pojednawczym i postawił wniosek na odroczenie posiedzeń urzędu pojednawczego do chwili, kiedy jedna ze stron ponownego jego zebrania się zażąda.

Na to oświadczył zastępca przedsiębiorców, że nie mogą oni żadnych większych, prócz udzielonych, przyznać koncesyj, że nie zgadzają się na żądane odroczenie posiedzeń urzędu pojednawczego i że po złożeniu przez zastępcę robotników oświadczeniu, nie mogą brać dalszego udziału w naradach.

Poczem przewodniczący oznajmił, że narady zostają przerwane, a czynność urzędu pojednawczego zakończona.

Wiedeń 13 lutego. Arcyksiążę Franciszek Ferdynand udzielił dziś ogólnych audjencji, na których między innymi przyjęci zostali ministrowie Spens-Boden, Böhm-Bawerk, Rezek, Call i Piętał.

Wiedeń 13 lutego. Książę Henryk pruski odjechał wczoraj wieczorem do Berlina. Cesarz odprowadził księcia na dworzec.

Wiedeń 13 lutego. Jak donosi „Polit. Correspondenz” książę Henryk pruski złożył dziś dłuższą wizytę hr. Gołuchowskiemu, który udaje się na kilkudniowy pobyt do dóbr swoich w Galicji.

Paryż 13 lutego. Agencja Havasa donosi z Dżibuti, że premier ministrów Etyopji Ilg tam przybył; podróg jego oznacza, że wszelkie komplikacje w najbliższym czasie są wykluczone.

Paryż 13 lutego. Senat zwołano na 14 b.m., jako trybunał stanu dla rozpatrywania sprawy posła Haberta.

Poznań 13 lutego. Witold Leigebert, wydawca „Gazety Ostrowskiej” został w Ostrowie aresztowany pod zarzutem zdrady stanu i odstawiony do tutejszego więzienia.

Wiedeń 13 lutego. Cesarz jeszcze wczoraj wieczorem odwiedził księcia pruskiego Henryka, a następnie przyjął go na audjencji. Wczoraj książę Henryk złożył karty wizytowe u wszystkich członków rodziny cesarskiej, którzy ógąd byli na dworcu, u dygnitarzy dworskich, ministra Gołuchowskiego, prezydenta min. Koerbera tudzież u posłów Bawarii i Saksonji. W południe odbyło się na części gościa śniadanie u ambasadora niemieckiego.

Londyn 13 lutego. W izbie gmin złożył sekretarz ministerstwa wojny Knog podobne oświadczenie, jak Landesdowne w izbie lordów.

Pekin 13 lutego. Cesarz z okoliczności nowego roku, jak zwyczajnie, udzielił posłom obcych państw posłuchań. Jak się spodziewają podziela to po ostatnich wypadkach uspokajająco.

Wiedeń 13 lutego. Arcyks. Otton wyjechał wczoraj wieczorem do Ryki, skąd uda się do Abazji, gdzie przebywają jego dzieci.

Wiedeń 13 lutego. „Wiener Ztg.” ogłasza: Minister sprawiedliwości mianował substytutami prokuratorji państwa adwokatów sądowych: Józefa Hancakowskiego w Drohobyczu dla Tamopola, a dra Romana Czajkowskiego w Samborze, dla Przemyśla.

Wiedeń 13 lutego. Prezydent ministrów Koerber przyjął deputację urzędników prywatnych, złożoną z delegatów miast galicyjskich, nadto z Pragi, Berna, Graeu, Celowca i innych miast pod przewodnictwem Andrzeja hr. Polockiego. Koerber oświadczył, że ustawa o zabezpieczeniu na starość urzędników prywatnych jest już wypracowana i rząd przedłoży ją niebawem parlamentowi. Deputację przyjęli jeszcze następnie ministrowie handlu i rolnictwa.

Ostatnie wiadomości i rozmaitości.

Wiadomości osobiste. Minister spraw zagranicznych hr. Agenor Gołuchowski przybył wczoraj popołudniu do Lwowa.

Woznego pocztowego Jana Karasia, którego przed kilku dniami pokasał na ul. Kopernika pies wściekły, wysłała lwowska dyrekcja poczt na klinikę prof. dra Bujwida w Krakowie.

Neofitka. Onegdaj udzielił ks. biskup Weber chrztu św. w kaplicy sióstr Felicjanek neofitce Fanie Meizer, siostrze znanego z humanitarności lekarza, dra Beisera, kobiecie już 86-letniej. Rodzicami chrześnymi byli: pani prezydentowa Tchorznicka i prez. dr. Malachowski.

Komisja kolonizacyjna. Urzędowy „Posener Tagblatt” donosi, że komisja kolonizacyjna nabyła w roku ubiegłym 29 majątków, obejmujących 71.980 morgów. Trzy czwartej tego nabyła komisja od Niemców, a tylko jedną czwartą od Polaków.

Zaginęli. Przed 8 dniami porwała kra na morze z wyspy Lammenssari w zatoce fińskiej 50 rybaków. Zarządzone przez wadze natychmiastowe środki ratunkowe, do dziś pozostały bez rezultatu. Podobno wszystkich nieszczęśliwych pochłonęło morze.

Komisja w stroju adamowym. Czytamy w „Kurj. Stanisławowskim”. Na doniesienie, że w

tut. łaźni rzymskiej sufit w ubikacji przeznaczone na kąpiel gromi nagle zawałeniem się, delegowana została komisja, która poleciła właścicielowi łaźni, aby w sobotę rano do ubikacji tej, pary nie wpuszczal. By sufit można dokładnie zbadać. Właściciel parni atoli nie uważał za stosowne usłuchać polecenia komisji, lecz przeciwnie, jak zwykle na sobotę, przygotował jak najlepszą parnię i takową dla publiczności otworzył.

Komisja przybywszy na miejsce skonstatowała, że ogłędziny sufitu w parni ze względu na grożące niebezpieczeństwo muszą się odbyć natychmiast. A gdy nie można było zebranych w parni gości z takowej wyprosić, ani też ubikacji tej z pary oczyścić, komisja, która czynności swej do drugiego dnia odroczyć nie mogła, zdecydowała się urzędować w stroju adamowym i tak zbadać stan sufitu w parni. Zdaje się nam, że to pierwszy wypadek, aby jakakolwiek komisja czynność swą odbywała... nago.

O pisownię nazwiska. Przed izbą karną inowrocławską, jako przed drugą instancją, toczyła się sprawa włóczęga Szulca w Podgaju, skazanego czasu swego za to, że rzekomo niemieckie nazwisko swe Schulz pisze polską pisownią Szulc. Oskarżony odwoływał się na dawniejsze podobne wyroki, w których najwyższa instancja w zmianie pisowni nazwiska nie dopatrywała się zmiany brzmienia nazwiska i oskarżonych o to uwolniła. Prokurator natomiast wywołał, że Niemiec musi czytać pisownię Szulc jako Szulk, gdyż o jak k wymawia, że więc rzeczywiście zażochdzi tu zmiana nazwiska. Sąd przychylił się też do zdania prokuratora i zatwierdził dawniejszą karę, z tą jedynie różnicą, że ewent. karę więzienną zmienił na areszt.

Trojaczki powiła w tych dniach w Warszawie żonę pewnego wyrobnika, nazwiskiem Józefa Wyrzykowska, 37-letnia kobieta. Zarówno matka jak i dzieci znajdują się w zupełnie pomyślnym stanie zdrowia.

Śmiertelna nienawiść. Dwaj zamożni gospodarze węgierscy, Paweł Wargę i Andrzej Kovacs, jawnili się niedawno temu przed sądem powiatowym w Muszla ze skargą o obrazę honoru. Oskarżonego Wargę uwolniono od zarzutu, co Kovacs tak zirykowało, że w obecności sędziego dobił noża i wpakował go w pierś Wargi, który skończył w paru minutach.

Lista cywilna króla pruskiego, jak się dowiaduje „Berl. Börsenztg.”, ma być znowu podwyższona w formie dodatku dla cesarza. „Freis. Ztg.” przypomina, że w roku 1889 podwyższono królowi Wilhelmowi dochody o 3 1/2 milionów marek, tak, że obecnie pobiera 15.700.000 marek, prócz obcych dochodów z dóbr w Brandenburgji, na Pomorzu, na Śląsku i w Saksonji.

Samobójstwo. We wsi Baryszu, pow. buczackiego, tamtejszy właściciel, Jan Bajowski w stanie trunkalni podnieconym, rozpruł sobie w dniu 26 stycznia r.b. brzuch zwykłym nożem szwajcarskim, wskutek czego, mimo natychmiastowego ratunku, nazajutrz umarł.

Wystawa międzynarodowa kotów odbędzie się w tym roku w Wiedniu, w salach tamtejszego Towarzystwa ogrodników.

Szybkość pociągów. „Wostocznoje Obozrenie” opowiada o niebywałej szybkości pociągów kursujących pomiędzy Dala-wanem i Portem Artura.

„Pociąg ten pod względem szybkości przesięgnął nawet pociąg kursujące na linii Irkuck Listwieniczoje, gdyż odległość 60 wiorst przebył w niecałe 1

